

Kolonialismens efterdyningar

En komparativ studie mellan Sierra Leone och Nigeria

Freja Tellström
Linna Zachrisson

Abstract

This study aims to investigate how the former British colonies, Nigeria and Sierra Leone have developed after gaining independence and which factors have played the most significant role in their economic growth. The two countries have experienced different economic growth which justifies the purpose of the study. This will be conducted using a 'Most Similar Design System'. The goal of this method is to exclude certain potential explanatory factors shared by the countries and instead focus on factors where the countries differ. After collecting data and reviewing the current discourse, institutions and education have been selected as the independent variables in the model. The study found that Nigeria has more developed institutions and successful investments in the education sector, which have contributed to relatively high economic growth. In contrast, Sierra Leone's corrupt leadership has hindered well-functioning institutions and development in the education sector, which have been major factors contributing to low economic development.

Nyckelord: Ekonomisk tillväxt, Nigeria, Sierra Leone, humankapital, institutioner, utbildning

Antal ord: 7830

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
1.0 Inledning.....	4
1.1 Syfte & Frågeställning.....	5
1.2 Problembakgrund.....	6
1.3 Avgränsning.....	8
2.0 Metod.....	9
2.1 Val av metod.....	9
2.2 Urval av analysenheter.....	10
2.3 Urval av material.....	12
3.0 Operationalisering.....	12
3.1 Ekonomisk tillväxt.....	12
3.2 Institutioner.....	13
3.3 Humankapital.....	13
4.0 Litteraturgranskning.....	14
4.1 Humankapital som förklaringsfaktor.....	14
4.2 Institutioner som förklaringsfaktor.....	15
4.3 Teoretiska perspektiv.....	16
4.3.1 Resource curse.....	16
4.3.2 Ny institutionell ekonomi.....	16
4.3.3 Extraktiva institutioner.....	17
4.3.4 Endogen tillväxtteori.....	18
5.0 Resultat.....	19
5.1 Institutioner.....	19
5.1.1 Institutioner, Nigeria.....	19
5.1.2 Institutioner, Sierra Leone.....	21
5.2 Utbildning och Humankapital.....	25
5.2.1 Utbildning och Humankapital, Nigeria.....	25
5.2.2 Utbildning och Humankapital, Sierra Leone.....	27

6.0 Diskussion.....	28
7.0 Slutsats.....	30
8.0 Vidare forskning.....	31
9.0 Referenslista.....	32

1.0 Inledning

Trots flera decennier av självständighet präglas fortfarande många tidigare kolonier av postkoloniala strukturer. Den västerländska dominansen och exploateringen lever kvar och har lämnat forna kolonier underutvecklade, vilket än idag motverkar förbättrat välstånd.

Problematiken i postkoloniala länder ligger i den kvarstående starka kopplingen till det globala exploaterande kapitalistiska systemet. De handelsmönster som fanns under kolonialtiden finns kvar och ländernas handel och tillväxt baseras främst på specifika produkter. Detta gör länderna känsliga för prisfluktuationer på världsmarknaden vilket kan leda till allvarliga ekonomiska konsekvenser. Fokuset på råvaruproduktion gör i stor utsträckning att industriella samhällen inte lyckas utvecklas. Vidare kontrollerar fortfarande de multinationella företagen produktionen i många länder vilket försvårar de postkoloniala ländernas väg till inhemsk utveckling (Manzo 2014, s. 318).

Ett vanligt fenomen i den postkoloniala staten är etniska och regionala konflikter vilket formar rivalitet mellan grupper kring hur de ska kontrollera och nyttja landets naturresurser (Wong 2012, s. 88-89). Detta resulterar i många fall i inbördeskrig, våld och korruption vilket i sin tur hämmar den ekonomiska utvecklingen (Nung Wong 2012, s. 67). För att de postkoloniala länderna ska behålla sin internationella suveränitet, och säkra utländska investeringar, tenderar postkoloniala ledare ofta att samarbeta med de kapitalistiska staterna i västvärlden. De bidrar alltså själva till exploateringen av sina egna naturresurser och arbetskraft. Dessa faktorer gör därmed postkoloniala länder mer sårbara för underutveckling och våldsamma konflikter. Ledarna i dessa länder misslyckas inte bara med ekonomisk tillväxt utan även med att utveckla ett

välfärdssamhälle samt säkerställa säkerhet och trygghet för sin befolkning (Nung Wong 2012, s. 88-89).

Många länder som tidigare varit kolonier beskrivs därför som misslyckade, eller med begreppet "*failed states*". Afrika är den kontinenten i världen som har flest *failed states*. För att konceptualisera begreppet; en "*failed state*" misslyckas med att tillhandahålla statens befolkning med de mest grundläggande angelägenheterna såsom olika typer av välfärdstjänster eller säkerställande av säkerhet och trygghet. Dessa stater uppfyller alltså inte sin del av det Hobbes nämner som "samhällskontraktet" (Hill 2012, s. 11). På grund av bland annat bristfälliga institutioner och korrupta regeringar finns det fortfarande många postkoloniala länder som är känsliga för politiska, ekonomiska och sociala problem (Hill 2012, s. 20). Denna problematik gör att länderna inte lyckas utveckla en stark ekonomi och länderna fortsätter till stor del att vara spelpjäser i det kapitalistiska systemet.

1.1 Syfte och frågeställning

Vissa forna kolonier har dock varit mer framgångsrika i sin utveckling och upplevt en starkare ekonomisk tillväxt sedan självständigheten, medan andra har utvecklats i en betydligt långsammare takt. Syftet med studien är att undersöka varför vissa postkoloniala länder efter självständighet får högre tillväxt, medan andra har en mer stagnerande tillväxt.

För att kunna undersöka detta måste fokusområden väljas ut. Utifrån ett postkolonialt perspektiv finns många faktorer som kan anses påverka postkoloniala strukturer och därför skapa ojämlikheter mellan länder. Exempelvis typ av kolonialmakt, tid för självständighet, kolonial historia och geografisk och kulturell sfär. Vi ville därför hitta länder att jämföra som utifrån dessa typer av variabler ser så lika ut som möjligt. Genom "Most Similar Design System" kan en jämförelse mellan två länder ställas upp och kategorisera variablerna. För detta krävs strategiska urval utifrån existerande information på området samt utifrån nämnda utgångspunkter. Vidare ska alltså de två länderna ha olika utfall på det vi undersöker, nämligen ekonomisk tillväxt.

Nästan hela den afrikanska kontinenten koloniserades av Europas stormakter, och dess efterdyningar har skapat stora utmaningar för ekonomisk tillväxt sedan självständigheten för majoriteten av staterna. Därför är det intressant att titta på postkoloniala länder i just Afrika. Vi kommer därför att välja att jämföra två postkoloniala länder i Afrika som har haft samma kolonialmakt. Storbritannien var en av de största kolonialmakterna i Afrika, vilket gör det intressant att analysera varför två tidigare brittiska kolonier i Afrika har utvecklats så pass olika. Vi anser att Storbritannien är en relevant och intressant kolonialmakt på grund av det i stor omfattning indirekta styret.

En annan relevant lika-variabel mellan länderna är hur länge dessa länder har varit ockuperade, samt när de fick självständighet. Efter genomgång av litteratur har dessa aspekter lett oss till att välja ut Sierra Leone; en tidigare brittisk koloni med låg ekonomisk tillväxt som blev självständigt 1961 (Harris 2014, s. 33), och Nigeria; en brittisk koloni med högre ekonomisk tillväxt som blev självständiga år 1960 (Toyin, 2008, s. 136). Båda länderna fick alltså självständighet under samma tidsperiod. Storbritannien gjorde anspråk på Sierra Leone som brittiskt protektorat år 1896 (Harris 2014, s. 8) och Nigeria år 1885 (Toyin 2008, s. 86). Dessa aspekter mynnar ut till den specificerade frågeställningen: Varför har Nigeria högre ekonomisk tillväxt än Sierra Leone?

1.2 Problembakgrund

Kolonialism definieras av maktdominans och grundar sig på kapitalistiska, rasistiska och antidemokratiska värderingar. Kolonialismen är inte bara en följd av imperialistiska idéer utan grundar sig även på den överlägsenhet europeer kände gentemot andra kulturer (Beghin 2022, s.178). Europeerna menade att kolonierna behövde utvecklas då människorna i kolonierna var underutvecklade i jämförelse med européerna. Kolonierna hade inte ännu utvecklat den moderna civilisationen, vilket kolonialmakterna menade att de skulle hjälpa till med. Det ansågs att

kolonierna var för oförmögna att styra över sig själva. Rasism och idén om den överlägsna rasen var alltså central i den europeiska kolonialismen (McEwan 2018 s. 108, 112).

Vidare står kolonialismen för en väsentlig del av bildandet av den västerländska civilisationen så som vi känner till den idag. Den moderna staten och det kapitalistiska samhället hade inte utvecklats utan exploateringen av kolonierna världen över. Slavhandel och exploatering av naturresurser medförde att de kapitalistiska länderna kunde industriliserats, medan de koloniserade ländera till stor del förblev underutvecklade (Beghin 2022, s. 178).

Studien har valt att undersöka brittiska kolonier på grund av att de var en av världens största kolonisationsatorer, som koloniserade bland annat den nu framväxande ekonomin Indien, samt stora delar av Afrika. Däremot finns det skillnader gällande administrationen inom brittiska kolonier vilket visat sig orsaka skillnader i ländernas ekonomiska utveckling. Indien utvecklades till britternas kronkoloni då det var kolonin som genererade mest intäkter till kolonialmakten (Kohli 2020, s. 197). Den brittiska koloniseringen i Indien var mer långvarig och omstrukturerade hela den indiska statsapparaten och karaktäriserades av ett centraliserat styre från kolonialmakten. Britterna utvecklade institutioner gällande handel, system för insamling av skatteintäkter samt en stark armé. Dessutom utvecklades sociala reformer och betydelsefulla handelsrelationer mellan ursprungsbefolkningen och kolonialmakten. Vid avkoloniseringen 1947 hade Indien alltså etablerat relativt välfungerande institutioner och administrationer (Kohli 2020, s 198).

Koloniseringen av Afrika varade under betydligt kortare tid och var inte lika omfattande. De brittiska kolonierna på den afrikanska kontinenten förblev under hela kolonialperioden indirekt styrda av moderlandet (Kohli 2020, s. 198). Detta medförde därmed få institutionella förändringar i de afrikanska kolonierna. Britterna samarbetade enbart med lokala och traditionella ledare för att få in skatt och behålla ordningen i kolonierna. Samhällena och dess institutioner utvecklades således inte på samma sätt som det gjorde i Indien och det utvecklades inte heller någon stark armé. De afrikanska kolonierna ärvde alltså sämre uppbyggda och

fungerande institutioner till skillnad från Indien (Kohli 2020, s 199). Därför anser vi att brittisk kolonisering i Afrika är ett relevant fokusområde för studiens syfte.

Studiens valda länder Nigeria och Sierra Leone har liknande kolonial bakgrund. Detta anser vi kan bidra till förståelse till varför skillnader i ekonomisk utveckling hos postkoloniala länder i Afrika uppstår. Nigeria har haft en betydligt starkare tillväxt sedan självständigheten än Sierra Leone. Både Nigeria och Sierra Leone blev självständiga under samma period, år 1960 respektive 1961, från den forna kolonialmakten Storbritannien. Trots dessa likheter har länderna upplevt stor skillnad gällande ekonomisk utveckling och välstånd. Siffror från "The world bank" visar att Nigerias BNP per capita stigit från 93 USD år 1960 till 2163 USD år 2022. För Sierra Leone ser siffrorna annorlunda ut. År 1961 låg landets BNP per capita på 140 USD, alltså till och med högre än Nigerias under samma period. Därefter upplevde landet dock en betydligt mer blygsam tillväxt än Nigeria då deras BNP per capita endast hade uppgått till 475 USD år 2022 (The World Bank Group, 2024).

Det brittiska styret i Nigeria investerade i infrastruktur och institutioner redan innan självständigheten, i större utsträckning än i Sierra Leone. Detta skedde främst på grund av den växande nationalismen inom Nigeria och motståndet till kolonialstyret (Toyin 2008, s. 136). I Sierra Leone å andra sidan lämnade det brittiska styret spänningar mellan de etniska grupperna i landet. Det fanns en stor etnisk pluralitet inom landet, och spänningen utvecklades främst mellan kreolerna; de afro-amerikanska återvandrande slavarna, och folkslagen "menderna" och "temnerna". Detta kom att spela roll för landets framtida politiska stabilitet (Harris 2014, s. 11).

1.3 Avgränsning

Vi har valt att studera analysenheterna efter självständigheten, 1960 för Nigeria och 1961 för Sierra Leone. Detta motiveras av studiens syfte och frågeställning som fokuserar på de postkoloniala effekterna i båda dessa länder.

2.0 Metod

2.1 Val av metod

Syftet med studien är att undersöka vilka anledningar som kan vara orsaken till att länderna, trots dess likheter, har fått olika utfall på den ekonomiska tillväxten. För att utreda frågeställningen kommer studien att applicera en komparativ metod, specificerad genom “most similar design system” (MSDS). Forskningsstrategin innebär att analysenheter väljs ut genom ett strategiskt urval, (Esaiasson 2012 s. 102), där vi i vårt fall baserar urvalet på länder med olika utfall på den så kallade “beroende variabeln” men som delar vissa “oberoende variabler” (Esaiasson 2012, s. 103). Den beroende variabeln utgör utfallet av det som ska undersökas, och de oberoende variablerna utgör *orsakerna* till utfallet. I detta fall utgör de oberoende variablerna anledningarna till den ekonomiska tillväxtens utfall. Vi kommer vidare att benämna dessa anledningar som “förklaringsfaktorer”. Sedan jämförs analysenheterna, för att ta reda på vilka möjliga förklaringsfaktorer som kan förklara varför utfallet blir olika. Därmed kan slutsatser tas om vilka faktorer som faktiskt spelar roll och kan förklara utfallet.

Syftet med appliceringen av denna metod är att det maximerar sannolikheten att kunna utesluta de mest-lika oberoende variablerna som förklaringsfaktorer, även om det aldrig har funnits total likhet mellan länderna. Det är dock viktigt att nämna att andra mest-lika förklaringsfaktorer än de vi har listat kan ha en mer betydande roll i vardera lands ekonomiska tillväxt i och med att uteslutandet av liknande förklaringsfaktorer genom denna metod är en förenkling av verkligheten. Dessutom kvarstår möjligheten att det kan finnas andra potentiella faktorer som förklarar ländernas olika ekonomiska tillväxt än de som framgår av analysen (Esaiasson 2012 s. 103).

Vi har alltså valt att analysera de två västafrikanska länderna Nigeria och Sierra Leone, motiverat i tidigare avsnitt. Utifrån tabell 1 kan utläsas att ländernas mest-lika variabler är forna kolonialmakt, geografiskt läge samt tidpunkt för självständighet.

Vi kommer att realisera den komparativa MSDS metoden genom att använda processpåring. Det är en teknik som används för att utreda och identifiera de kausala mekanismer “som producerar sambandet mellan förklaringsfaktorerna och den beroende variabeln”, i vårt fall *ekonomisk tillväxt*. Processpåring ska identifiera de kausala mekanismer som sammanbinder orsaker med utfall (Esaiasson 2012 , s. 129). På så vis undersöker vi alltså orsakerna till effekten: högre eller lägre tillväxt hos Nigeria respektive Sierra Leone. I Tabell 1 nedan visualiseras MSDS i en tabell där förklaringsfaktorerna ännu inte är identifierade. De förklaringsfaktorer som identifierades efter processpåringen kommer att presenteras i en ny tabell i avsnittet “diskussion” och därmed ersätta de oidentifierade förklaringsfaktorerna.

Nigeria	Sierra Leone
Britisk koloni	Britisk koloni
Land i Västafrika	Land i Västafrika
Självständighet: 1960	Självständighet: 1961
Förklaringsfaktor	Förklaringsfaktor
Högre ekonomisk tillväxt (beroende variabel)	Lägre ekonomisk tillväxt (beroende variabel)

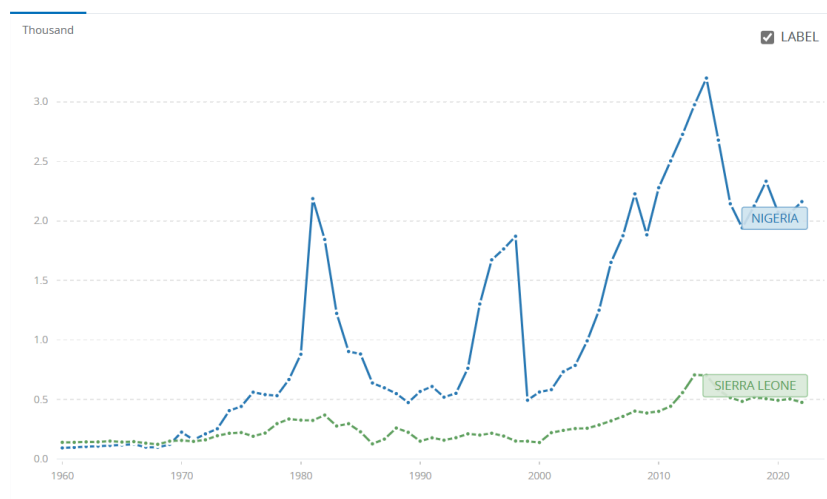
Tabell 1: Most similar design system för Nigeria kontra Sierra Leone.

2.2 Urval av analysenheter

Urvalet av analysenheter/ länder har gjorts baserat på värdet på den beroende variabeln, vilket i detta fall är ländernas ekonomiska tillväxt. Utifrån litteratur tittade vi först på länder som var

belägna i olika världsdelar, med olika kolonialmakter. Detta gav för stora skillnader och alltså en väldigt stor mängd möjliga förklaringsfaktorer. Det hade därför inte varit givande för att empiriskt kunna dra slutsatser om vilka förklaringsfaktorer som kan förklara framgångsrik ekonomisk tillväxt i postkoloniala länder. Utifrån motiveringen i "syfte och frågeställning" samt "bakgrund" valdes länder som delar mest-lika variabler enligt Tabell 1. Under urvalsprocessen framgick även att länderna vid självständighet låg på samma nivå av BNP per capita, vilket är sammanställt i Figur 2 nedan. Detta bidrar till relevansen i urvalet, eftersom det utgör ännu en mest-lika variabel.

Vidare är Nigeria intressant eftersom landet är en av Afrikas snabbast växande ekonomier. Som motpol är Sierra Leone en av Afrikas långsammast växande ekonomier. Samtidigt finns det uppenbara skillnader mellan länderna, till exempel storleken på landyta och befolkningsmängd. Vi utgår ifrån att skillnaderna kan bortses i "most similar design system" då vi jämför den ekonomiska tillväxten i BNP per capita.

Figur 2: Visar Nigerias BNP per capita (blå) kontra Sierra Leones (grön), från 1960 till 2020 (worldbank).

2.3 Urval av material

För att genomföra processpåringen användes LUBsearch, därav basic and advanced search, LUBcat och Google Scholar för att hitta kvalificerade akademiska källor på området. Vi har använt oss av vissa sökord mer än andra. Exempel på dessa är: *economic development, decolonization, postcolonial, institutions, education, human capital, Nigeria, Sierra Leone*, samt *economic growth*. Valet av sökord togs främst baserat på relevans utifrån den valda frågeställningen. När vi sökte efter artiklar upptäcktes att vissa ord och begrepp gav källor som bättre kunde appliceras på ämnet än andra. Materialet består främst av elektroniska artiklar, rapporter, statistik samt akademiskt publicerade böcker från ovan nämnda databaser. Valet av sökord har därmed baserats på en empirisk “trial and error” process, där vi utmed processen har fått de mest givande resultaten, som passar analysens frågeställning, genom de utvalda sökorden.

3.0 Operationalisering

När en teoretisk definition har valts återstår att tilldela begreppet olika operationella indikatorer. Denna process kallas för operationalisering. Indikatorerna fungerar som beskrivningar på hur studien, baserat på det empiriska materialet, ska mäta företeelsen i fråga. Vilka operationella indikatorer som väljs får stor påverkan på utfallet och resultatet av studien (Esaiasson 2012, s. 54-55).

3.1 Ekonomisk tillväxt

Då vi valt metoden “most similar design system” finns det en känd beroende variabel som i vårt fall är *ekonomisk tillväxt*. Det råder stora skillnader inom litteraturen kring hur ekonomisk tillväxt definieras. Vissa studier tittar endast på BNP och det ekonomiska flödet. Andra likställer ekonomisk tillväxt med “välstånd” där faktorer som ekonomisk fördelning även står i fokus. Vi

har valt att operationalisera begreppet med den operationella indikatorn *bnp per capita*. Detta är bruttonationalprodukten, alltså summan av alla producerade varor och tjänster under ett år, fördelat mellan landets invånare (Voigt, 2019, s. 107). Detta gör vi på grund av ländernas stora skillnader i storlek och befolkningsmängd. Genom att mäta den ekonomiska tillväxten i BNP per capita, kan skillnaderna uteslutas och den ekonomiska tillväxten faktiskt jämföras. Vi är dock medvetna om att det inte helt kan uteslutas att skillnaderna fortfarande kan ha betydelse för den ekonomiska utvecklingen.

3.2 Institutioner

Institutioner är ett begrepp som i samhällsforskningen kan ha en bred mängd av definitioner, och därför är det av stor vikt att först och främst konceptualisera begreppet. Inom ekonomisk tillväxt är det relevant att titta på institutioner och dess roll inom ett samhälles ekonomi enligt definitionen: "externa institutioner". Härav anses institutioner som regler vilka agerar som ett socialt kontrakt, men som tillämpas/verkställs genom statlig intervention (Voigt 2019, s. 17). Voigt anser även att det finns en skillnad mellan ekonomiska institutioner och politiska institutioner, där de ekonomiska utgör faciliteter som fastställer incitament för samt begränsar ekonomiska aktörer. Politiska institutioner å andra sidan gör samma sak för nyckelaktörer, men i en politisk mening (Voigt 2019, s. 18). För att operationalisera begreppet "institutioner" kommer studien att granska litteratur där vi tittar på både ekonomiska och politiska institutioner. Inom ekonomiska institutioner tittar vi främst på den finansiella sektorn, alltså hur ländernas respektive finansiella infrastruktur sett ut. Inom politiska institutioner tittas främst på tillgodogörandet av naturresurser, extraktiva institutioner samt korruptionspåverkan.

3.3 Humankapital

Begreppet humankapital kommer att operationaliseras med den operationella indikatorn "utbildning" och hur det bidrar till humankapital. Detta görs via den *endogena tillväxtteorin* som beskrivs i 4.4 "Teoretiska perspektiv"

4.0 Litteraturgranskning

Inom detta avsnitt kommer studien redogöra för vad litteraturgranskningen har identifierat som möjliga förklaringsfaktorer. Detta kommer att göras genom att både beskriva vissa möjliga specifika förklaringsfaktorer utifrån den befintliga diskursen, men även förklaringsfaktorer som teoretiska perspektiv, och varför det kan motiveras påverka ekonomisk utveckling.

Litteraturgranskningen ska ge en bild av vilka möjliga förklaringsfaktorer analysen ska fokusera på. I resultatet kommer detta sedan relateras till vad litteraturgranskningen kommit fram till i respektive undersökt land.

4.1 Humankapital som möjliga förklaringsfaktor

Utifrån litteraturen kan konstateras att utbildning anses vara en viktig faktor för ekonomisk tillväxt hos postkoloniala länder. Detta har kunnat appliceras på andra så kallade “newly-industrialized economies”, såsom till exempel Brasilien, Indien och Taiwan, som tidigare har haft samma problem som afrikanska postkoloniala länder, men som nu har en konkurrenskraftig industriell ekonomi. Dessa problem utgör: höga nivåer av illiterat befolkning, lågt BNP, låga nivåer av finansiering för akademisk forskning och utveckling av utbildningsväsendet, samt kompetensförlust på grund av icke-återvändande studenter som studerar i andra länder där högre utbildning är mer etablerad. Det förekommer framförallt inom så kallade STEM - områden. Starka och hållbara policyer som gynnar akademisk forskning och investeringar inom högre utbildning och framförallt STEM - områden, inom både statlig och privat sektor, menas skapa optimala förhållanden för ekonomisk utveckling. Det afrikanska postkoloniala landet Kenya exemplifierar detta, då just detta har spelat en central roll inom dess innovationsledda ekonomiska tillväxt. Mycket av den tidigare forskningen föreslår därför satsning på högre utbildning som en viktig faktor för ekonomisk tillväxt och ökad konkurrenskraft på den globala marknaden (Nyangu 2014, s. 7).

Vidare, framställer litteraturen att många afrikanska länder utökar sin grund- och gymnasieutbildning, men har försummat expansionen av högre utbildning, då “the international development community” länge har uppmuntrat afrikanska regeringar att prioritera lägre utbildningsnivåer. Högre utbildning i Afrika har i många fall drabbats av minskad finansiering, och många länder kämpar med att ens upprätthålla en låg registreringsnivå vid universiteten. Dock visar nya bevis att högre utbildning kan ge både privata och offentliga fördelar. Privata fördelar inkluderar bättre anställningsmöjligheter, högre löner och ökade möjligheter till sparande och investeringar. Offentliga fördelar inkluderar att högre utbildning kan främja ekonomisk tillväxt genom teknisk utveckling. I en kunskapsekonomi kan högre utbildning hjälpa länder att utveckla mer teknologiskt avancerade samhällen (Bloom 2006, s.1).

En faktor som därmed ofta nämns i diskursen som en bidragande faktor till ekonomisk tillväxt är humankapital. Ett lands ekonomiska tillväxt bör ske inifrån, alltså genom den minsta enheten, nämligen medborgaren. Med utbildning utvecklas medborgarnas kunskaper och kompetenser vilket i sin tur leder till ett starkare humankapital och genererar ekonomisk tillväxt och välstånd. Utbildning bidrar till vetenskaplig och teknologisk innovation vilket forskare menar är en grundläggande förutsättning för ekonomisk tillväxt (Mohammed Isa 2022, s. 207). Detta resonemang stärks av den *endogena tillväxtteorin* vilket vi kommer att återkomma till senare.

4.2 Institutioner som möjlig förklaringsfaktor

Vissa forna kolonier har varit mer framgångsrika i sin utveckling och upplevt en starkare ekonomisk tillväxt sedan självständigheten, medan andra har utvecklats i en betydligt långsammare takt. Flera tillväxtteorier påpekar vikten av välfungerande institutioner för att reducera transaktionskostnader, skapa incitament för befolkningen att utbilda sig samt för att kunna attrahera utländska investeringar. Dessutom menar den framstående nationalekonomen Douglas North att skillnader i institutionella strukturer kan förklara olikheter mellan länder och deras ekonomiska tillväxt (North 1993, s.132-134). Han menar också att det finns empiriskt stöd

för att fungerande institutioner leder till snabbare tillväxt då det kan etableras nya riktlinjer som främjar möjligheterna för tillväxt för olika aktörer i ekonomin (North, 1993 s.132-134).

4.3 Teoretiska perspektiv

4.3.1 Resource Curse

Inom litteraturen om postkoloniala länder benämns ofta “The resource curse” eller “paraodoxe of plenty” som en teori bakom ekonomisk stagnation. Teorin beskriver att länder som har tillgång till mycket naturresurser, som i utbredd mån har exploaterats av kolonialmakter, har utvecklat lägre ekonomisk tillväxt och sämre ekonomiska resultat än de länder med sämre tillgång till naturresurser (Abdulai 2019, s. 120). Regeringarna koncentrerar landets kompetens och resurser till just naturresurserna, detta för att främja nationens egen vinning. Landets ekonomi blir centraliserad kring naturresurserna vilket reducerar konkurrensen och utvecklingen för andra ekonomiska sektorer. Det leder till att landet lättare blir påverkade av prisfluktuationer på världsmarknaden, vilket leder till låg ekonomisk resiliens. Regeringen tenderar även att i mindre utsträckning bygga upp den institutionella infrastrukturen för att reglera och beskatta en produktiv ekonomi utanför naturresursernas sektorer, vilket gör att ekonomin kan förbli outvecklad (Abdulai 2019, s. 121).

4.3.2 Ny institutionell ekonomi

Studien kommer i analysen att använda sig av teorin “ny institutionell ekonomi”. Ett grundläggande antagande inom teorin finner vi i sambandet mellan transaktionskostnader och ekonomisk utveckling: desto lägre kostnaden är för att utföra “ömsesidigt fördelaktiga transaktioner”, desto oftare kommer sådana transaktioner att utföras, vilket leder till att samhällsekonomin kommer att växa och resultera i höjd nivå av inkomst och välfärd i samhället (Voigt, 2019, s. 107). Grunden till låga transaktionskostnader utgörs i sin tur av högkvalitativa

institutioner, vilket främjar ekonomisk tillväxt (Voigt, 2019, s. 109). Det innebär därför att implementerandet, men även *kvaliteten* av institutionerna, är befrämjande och spelar roll för tillväxt (Voigt, 2019, s. 110). Detta kan realiseras till exempel med exemplet av Väst- och Östtyskland; statsapparater som efter kriget utvecklades utifrån samma ekonomiska nivå, men administrerades olika. Respektive dels institutioner spelade stor roll för den ekonomiska utvecklingen. Västtyskland implementerade starka institutioner, och utvecklade även en stark ekonomi. Östtyskland administrerades auktoritärt, och fick betydligt sämre ekonomisk utveckling fram till kollapsen 1990. Efter kollapsen, och sammanslagningen med väst, implementerades starka institutioner igen, och ekonomin växte snabbt. På 7 år ökade ekonomin med 60 procent. Exemplet påvisar därmed institutionernas roll för ekonomisk utveckling (Voigt, 2019, s. 111).

4.3.3 Exktraktiva institutioner

Ett relaterat begrepp som används i diskursen om institutioner och dess påverkan på ekonomisk tillväxt är *extraktiva institutioner*. Begreppet syftar till en institutionell struktur där resurser utvinns för att gynna en viss grupp på bekostnad av en annan. Detta system gör att länder med dessa typer av institutioner misslyckas med att minska fattigdomen och motverkar även en ökad ekonomisk tillväxt (Acemoglu & Robinson, 2012 s. 398). Extraktiva institutioner av politisk natur påverkar de ekonomiska institutionerna då det möjliggör för korrupta ledare att bibehålla makten. Detta leder till en ond cirkel då korrupta ledare motverkar stimulans i ekonomin och istället fokuserar på egen ekonomisk vinning. Vidare förhindrar eliten all självständig ekonomisk aktivitet av andra grupper av som därmed hotar deras ställning. Korrupta regeringar tenderar även att motverka självständig ekonomisk aktivitet och etablerandet av en stark institutionell infrastruktur vilket hämmar ekonomisk utveckling (Acemoglu & Robinson 2012, s. 398). När ett lands styre genomsyras av extraktiva institutioner försvåras också skapandet av incitament för befolkningen och utländska aktörer att utbilda sig, investera, spara pengar eller satsa på forskning. För en välfungerande stat krävs istället "*inklusive*" politiska och ekonomiska

institutioner som främjar ekonomisk aktivitet, entreprenörskap och forskning (Acemoglu 2009 ss. 372-373, 398-399).

4.3.4 Endogen tillväxtteori

Varför vissa länder lyckas nå höga respektive låga siffror gällande ekonomisk tillväxt har länge varit intressant för forskare och än idag råder det ingen konsensus. Användbara och relevanta teorier har dock utarbetats som försöker svara på denna svåra frågeställning (Acemoglu & Robinson, 2012 s. 398). En av dessa teorier är den *endogena tillväxtteorin* som växte fram som en motreaktion till den exogena tillväxtteorin. I den exogena teorin förespråkas teknisk innovation som nyckeln till ekonomisk tillväxt. Den endogena teorin motsätter sig detta resonemang och menar att vägen till ekonomisk tillväxt främst nås genom kunskap och utbildning. En av den endogena tillväxtteorins främsta förespråkare, Paul Romer, betonade vikten av investeringar i utbildningsväsendet, detta för att få ett starkt humankapital. En utbildad befolkning möjliggör teknologisk utveckling vilket i sin tur genererar spillover effekter på ekonomin och därmed högre BNP-nivåer. Teorin menar att den teknologiska och ekonomiska utvecklingen i ett land måste ske inifrån, genom exempelvis etablerandet av välfungerande utbildningssystem. Begreppet *endogen* betyder just inifrån och motsatsen, *exogen*, betyder utifrån. Tillväxt och utveckling bör alltså ses som *endogent* betingat snarare än *exogent*. Ekonomiska och innovativa framsteg är resultatet av en befolkning som ges möjlighet till utbildning och forskning. Detta menar teorin, i sin tur, leder till högre ekonomisk tillväxt då produktionsfaktorerna blir effektivare vilket gör länder mer konkurrenskraftiga på världsmarknaden (Acemoglu, 2009 s. 398-399).

5.0 Resultat

I metodavsnittet framställdes tre variabler som delades av båda länderna; geografiskt läge, forna kolonialmakt samt tiden för självständighet. Dessa variabler kommer att uteslutas från analysen och istället fokuserar den på de förklaringsfaktorer för respektive land som lett till olika utfall på den beroende variabeln, nämligen ekonomisk tillväxt. Efter granskning av den nuvarande diskursen identifierades flera faktorer som kan förklara ekonomisk tillväxt hos postkoloniala länder. De faktorer som enligt litteraturen verkar påverka postkoloniala länders ekonomiska tillväxt mest är: hur väl ett lands institutionella ramverk är utvecklat samt mängden investeringar för utveckling av utbildningssystemet. Nedan kommer vi därmed att identifiera kausala samband mellan dessa variabler och ekonomisk tillväxt för respektive land.

5.1 Institutioner

5.1.1 Institutioner, Nigeria

När britterna lämnade Nigeria var ekonomin fortfarande starkt beroende av råvaru och oljeexport. Trots självständigheten var landets ekonomi och handel dessutom starkt beroende av hur börserna i London fluktuerade då det nigerianska pundet fram till 1973 var fixerad till det brittiska pundet. Det tog alltså lång tid innan den nya administrationen i landet kunde ta helt autonoma beslut angående Nigerias ekonomiska utveckling (Lukasiewicz 2022, s. 190).

Efter andra världskriget växte dock bank- och finanssektorn markant i Nigeria i samband med landets ökande export av livsmedel. De lokala bankerna började utmana de brittiska koloniala bankerna och deras monetära politik och vilket så småningom ledde till att den första börsmarknaden i Afrika etablerades, Lagos Stock Exchange (LSE) (Lukasiewicz 2022, s. 215). Börserna i Lagos kom att definiera förhållandet mellan den växande kapitalmarknaden och de

postkoloniala strukturer som fortfarande präglade Nigeria. I relation till de betydligt mer utvecklade börsmarknaderna i Europa hade LSE en mer enkel utformning. Storleken var dock av mindre betydelse då det väsentliga med etablerandet av börsmarknaden var signalelementet att den nigerianska ekonomin var redo och öppen för handel samt hade möjlighet att ackumulera kapital (Lukasiewicz 2022, s. 191).

Vidare bistår börsmarknader, i framför allt framväxande ekonomier som just Nigeria, med värdefull information för både lokala och utländska investerare angående landets kreditvärdighet och ekonomi. Upprättandet av en börsmarknaden främjar alltså möjligheten till en sammanhängande finansiell struktur som underlättar för kapitalackumulation, handel och investeringar (Lukasiewicz 2022, s. 193).

Huvudsyftet med upprättandet av LSE var att tillhandahålla ett forum för aktiehandel för företag, med verksamhet i Nigeria. LSE möjliggjorde även för privatpersoner att ta del av aktiemarknaden med köp och sälj av fonder samt investera pengar (Lukasiewicz 2022, s. 206). Investeringar från statliga företag dominerade men även privata investeringar förekom vilket visade på LSEs potential att vara en bidragande faktor till landets postkoloniala ekonomiska utveckling (Lukasiewicz 2022, s. 216). Vidare poängteras i litteraturen om Nigeria att börsmarknaden främjar och ökar inflödet av utländska investeringar. En börsmarknad signalerar att ett land är öppet för investeringar och framför allt handel vilket är det som långsiktigt leder till ekonomisk tillväxt i utvecklingsekonomier som Nigeria (Nathaniel 2018, s. 52). I fallet med Nigeria har empirisk forskning visat att det finns ett långsiktigt kausalt samband mellan upprättandet av börsmarknaden och landets ekonomiska tillväxt (Nathaniel 2018, s. 51).

Detta resonemang ligger i linje med den tidigare teoretiska diskussionen om ny institutionell ekonomi där välfungerande institutioner betonas som en väsentlig faktor för ett lands ekonomiska tillväxt. En börsmarknad fungerar som en finansiell institutionell mellanhand vilket reducerar transaktionskostnader och möjliggör mer frekventa transaktioner. Vidare möjliggör dessa institutioner för mer utländska direktinvesteringar vilket visat sig vara en bidragande faktor

till ekonomisk tillväxt i landet. I fallet Nigeria har det alltså bevisats att välfungerande institutioner förbättrar samhällsekonomin och leder till högre välstånd för befolkningen, vilket överensstämmer med teorin och tidigare forskning på området.

Ända sedan Nigeria upptäckte gas och oljefyndigheter på 1950-talet har landets ekonomi till stor del varit beroende av denna industri. I samband med fyndigheterna etablerade regeringen olika regimer och finansiella regelverk för att maximera utvinningen. Dessa institutioner indikerade på att landet hade ett välfungerande system för utvinningen vilket återigen lockade till sig utländska investeringar. Vidare fokuserade mycket av dessa ramverk på att utveckla industrin genom att stärka humankapitalet samt fokusera på teknologiöverföring. The Minerals Oils Act (MOA) och "Oil Mining Leases" (OML) var exempel på direktiv som implementerades i samband med fyndigheterna. Dessa reglerade utvinningen samt utländska licenser och fokuserade även på att utbilda arbetare för att jobba inom dessa industrier. (O. Opke 2015 s. 265). Att upprätta institutioner samt satsa på utbildning för att utveckla sektorn effektiviserar utvinningen, ger ett större inflöde av utländska investeringar samt genererar högre BNP-nivåer. Båda dessa förändringar överensstämmer alltså både med teorin om den institutionella ekonomin samt den endogena tillväxtteorin där kunskapsackumulation ses som den drivande faktorn bakom ekonomisk tillväxt.

5.1.2 Institutioner, Sierra Leone

Sierra Leone har sedan självständigheten präglats av instabilitet, med fem stora militärkupper som ägt rum mellan 1967 och 1997, stora strejker kopplade till minorna mellan 2009 och 2014 samt ett inbördeskrig från 1991 till 2002 (M'cleod 2018, s. 4). Landet har genomsyrats av korruption och icke-fungerande institutioner, vilket vi ska gå djupare in på här.

Bildandet av nationen efter självständigheten har varit svår i Sierra Leone. Den politiska ordningen har redan från början av självständigheten varit av en "hybrid" natur, där fler olika makthavare har påverkat politiken; därav traditionellt chiefancy, hemliga sällskap (som främst

finns utanför städerna, i de rurala delarna av landet) och elita allianser (som främst hittas i huvudstaden Lagos). Traditionellt chieftancy bygger på den brittiska administrationens förhållningssätt till att bibehålla fred och skatteintäkter. De behövde samarbeta med lokala chiefs för att upprätthålla fred samt för att inbringa skatteintäkter, framförallt runt gruvregionerna. Detta gjorde så att administrationen gav cheferna vapen och makt i utbyte mot lojalitet, vilket har lämnat spår som råder än idag (Abdulai 2019, s. 118). Nationsbildandet 1971 har på grund av detta genomgående präglats av ett underliggande indirekt styre, utanför den legitima staten.

Detta har skett främst på grund av den etniska pluraliteten i samhället, där det sociala kontraktet har formats på en grund av djupt rotade etniska kopplingar i högre grad än relationen mellan individen och den formella staten. Spänningen som genereras genom dessa sociala, politiska och kulturella utmaningar, har lett till konflikter över makt och resurser. Regeringen agerar härigenom som en mötesplats för konflikter mellan interstatliga grupper, där maktpositioner inom regeringen ofta är åtrådda för syftet att besitta kontrollen över offentlig finansiering. Därför är de statliga institutionerna som det juridiska rättsväsendet, säkerhetsapparaten och andra statliga tjänster ifrågasättbara som instrument för elitens kontroll. De har också varit relativt opåverkade/oemottagliga för påtryckningar och ansvarsutkrävande mekanismer från invånarna (s M'cleod 2018, s.5).

Sierra Leone blev en "failed state" på grund av att institutionerna blev eroderade av ständig korruption och misslyckad administrering. Implementeringen av statliga institutioner som ett verktyg för att bygga en fungerande nation är än idag inte en prioritet, just på grund av den långtgående extraktiva kulturen hos den politiska eliten och den utbredda korruptionen (Abdulai, s. 127).

Korruption

Sierra Leone har präglats av "personal rule" (envælde) vilket är typiskt för en patrimonial stat där makthavare besitter kontrollerande nyckelpositioner och organisationer för egen vinning. Detta

ledde till en utbredd korruption. Begynnande kapitalism och nya etablerade institutioner gynnade de styrande efter självständigheten, vilket ytterligare förstärkte korruptionen. Politisk auktoritet baserades på nätverk av relationer där eliten skyddades genom institutionell "patronage", vilket skapade en skör politisk legitimitet där korruption och ekonomiskt stöd blev medel för att säkra politiskt stöd. Detta förvrängde utvecklingsinsatser och underminerade resursmobilisering och allokering av intäkter, till allmänhetens nackdel (Toyia, 1989, s. 134).

Sierra Leone har även stora naturtillgångar i form av diamanter, guld, bauxite och järnmalm och ekonomiskt eftertraktade grödor som kakao, kaffebönor samt marina tillgångar. Litteraturen anknyter det ekonomiska läget i landet till stor del till "The resource curse" eller "paradox of plenty". Sierra Leone hade en administration efter självständigheten som i hög grad prioriterade att bibehålla makten över de egna naturresurserna, snarare än att bedriva politik som gynnade långsiktig politisk och ekonomisk utveckling. Fram till mitten av 1980 - talet anammade regeringen naturresurserna i stort sett genom att förbigå administrationen genom informella allianser, ofta anknutna till diaspora (Abdulai 2019, s. 120). Regeringen har koncentrerat kompetens, resurser och beslut till naturresurserna vilket även har reducerat konkurrensen för andra ekonomiska sektorer (Abdulai 2019, s. 121). I och med makthavarnas beständiga utnyttjande av både naturresurser samt manipulerandet av politiska och ekonomiska institutioner, kan regeringens agerande och institutioner kopplas till teorin om extraktiva institutioner.

Vidare, på grund av det icke-diversifierade ekonomiska systemet inom landet, kombinerat med den dominerande och fortfarande existerande informella styret, har landet blivit väldigt sårbart för chocker och volatiliteten i den globala ekonomin, till och med i den privata sektorn (M'cleod 2018, s. 28). "The resource curse" har även inneburit att regeringen har haft mindre behov av att bygga upp den institutionella infrastrukturen, för att kunna reglera och beskatta en produktiv ekonomi utanför naturresurssektorn. Detta gör att ekonomin förbli relativt outvecklad (Abdulai 2019, s. 121). Genom teorin om extraktiva institutioner kan detta därför motiveras som en relevant förklaringsfaktor till den låga ekonomiska utvecklingen.

Finansiella sektorn

Sierra Leone finansiella sektor har karaktäriserats av misslyckade satsningar och få utländska investeringar. Från 1930-1980 skedde kontinuerligt kapitalinflöde från utländska direktinvesteringar (FDI), men främst från en stor aktör; Da Beers. Det var dock begränsat och inte signifikant för Sierra Leones ekonomiska utveckling. Under mitten av 1980-talet skedde en stor nedgång i FDI, vilket kan kopplas till Da Beers utträde från den finansiella marknaden i landet. Från år 1991, i samband med inbördeskrigets utbrott, stagnerade i stor mån de utländska investeringarna. Sedan dess har investeringarna fått ett uppsving 1995 till 2003 på grund av implementeringen av nya gruvprojekt, och även år 2007 på grund av återöppning av gruvorna, samt 2011 efter öppnandet av den första nationella aktiemarknaden år 2009 (UN 2011, s. 15).

Sedan 1978 har Sierra Leone fått stabiliseringsstöd från Internationella valutafonden (IMF), vilket har inneburit nedskärningar i offentliga utgifter, stramare finansiell disciplin, minskning av obalanser i den externa ekonomin och devalvering av valutan. 1979 förhandlades ett program fram innan den då sittande presidenten Siaka Stevens avgick. Men det genomfördes aldrig eftersom regimen hade svårt att genomföra, eller inte ville uppfylla, de överenskomna kraven. Dessa krav inkluderade växeljusteringar, högre avkastning för jordbruksprodukter, minskade subventioner för vissa varor samt att exportörer skulle överföra sina utländska intäkter till centralbanken. Men detta motverkades alltså av regeringen (Luke 1989, s. 136).

Det har endast genomförts ett fåtal FDI-projekt i Sierra Leone, men de som har implementerats har varit betydande för kapitalutrustning inom gruv- och telekommunikationssektorerna. Det finns däremot inte en stark koppling till att FDI hjälper den privata sektorn på lokala nivåer i betydande mån. Många lokala firmor är små, och har inte kapaciteten att tillhandahålla större utländska aktörer i form av material eller avkastning. Ett annat problem ligger i informaliteten inom dessa sektorer. Registrering av företag samt beskattning sker ofta inte statligt. Dessa aspekter gör Sierra Leone till ett oattraktivt alternativ att investera i, främst på grund av juridiska aspekter men även på grund av bristen inom kompetens och möjligheterna till tillhandahållning

av produktionsenheter (UN 2010, s. 22). Detta kan kopplas till "ny institutionell ekonomi" därför att det små antalet institutioner (politiska, juridiska och ekonomiska) samt den sena implementeringen och illegitimiteten av dem, enligt teorin kan utgöra en förklaringsfaktor för landets låga ekonomiska utveckling. Detta till exempel genom att transaktionskostnaderna höjs för investerare: de lockas ej till Sierra Leone då de oroar sig för korruptionen och ineffektiviteten hos regeringen, samt upprätthållandet av juridiska ordningen och policyer (M'cleod 2018, s. 18). Återigen utgör bristen på legitima och utvecklade statliga institutioner ett problem för att nå ekonomisk utveckling.

5.2. Utbildning och Humankapital

5.2.1 Utbildning och Humankapital, Nigeria

Ytterligare en förklaringsfaktor som potentiellt kan ha bidragit till Nigerias ekonomiska tillväxt efter självständigheten är landets satsningar på humankapital. Decennierna efter självständigheten karaktäriserades av en omfattande etablering av nya universitet runt om i landet. I dagsläget har Nigeria över 170 universitet, varav fördelningen är i princip hälften statligt ägda respektive hälften privatägda. Detta möjliggör att majoriteten av nigerianerna har tillgång till universitetsutbildning (Fasan 2020, s. 332).

Den nuvarande diskursen på området visar på att det finns ett långsiktigt kausalt samband mellan satsningar på kunskapsackumulering och ekonomisk utveckling i Nigeria. Detta påvisar alltså framgångarna med upprustningen av utbildningssystemet som gjordes under den postkoloniala eran. När investeringar riktas mot universiteten ackumuleras kunskap vilket bidrar till att Nigeria kan upprätthålla deras uppåtgående trend i den ekonomiska tillväxten. Däremot är detta en långsam process i jämförelse med andra stora ekonomier i Afrika. Nigerias överman när det kommer ekonomisk tillväxt på kontinenten, Sydafrika, har nämligen en betydligt starkare korrelation mellan variablerna kunskap och tillväxt. Detta gap grundar sig i kvaliteten på utbildningen mellan respektive land (Shobande & Asungbo 2021, s. 15-16).

Även andra studier visar på samma dilemma med kvaliteten och utformningen av utbildningen. Trots att Nigeria placerar sig i topp bland Afrikas postkoloniala länder gällande ekonomisk tillväxt, vilket som tidigare nämnt delvis kan förklaras av deras utbredda utbildningssystem, så finns det ändå stor förbättringspotential för att ytterligare öka tillväxten. Forskare menar att Nigeria måste omstrukturera hela utbildningsväsendet i en mer vetenskaplig och teknisk riktning ifall de ska nå målet att vara bland världens 20:e största ekonomier år 2030. Tekniska utbildningar är nyckelfaktorer för att utbilda en teknisk kunnig befolkning som i sin tur kan utveckla tekniska innovationer som i slutändan är det som är mest effektivt för att generera ekonomisk tillväxt. Högre utbildning leder också till högre inkomster vilket förbättrar levnadsstandarden och välbefindandet för befolkningen. En stor bidragande faktor till ett lands utveckling, både politiskt, socialt och ekonomiskt är alltså hur utbildad befolkning landet har. På grund av Nigerias investeringar i utbildning och humankapital har landet utvecklats ekonomiskt, men de är alltså långt ifrån deras fulla potential och ännu mer investeringar måste riktas till utbildningssektorn (M. Isa 2022, s. 206-207).

Den endogena tillväxtteorin som nämndes i litteraturdelen stärker alltså detta resonemang och överensstämmer med den positiva korrelationen mellan kunskap och ekonomisk tillväxt i Nigeria. Centralt i teorin är just att satsningar på utbildning leder till ett stärkt humankapital vilket kan generera tekniska innovationer vilket i sin tur bidrar till ekonomisk tillväxt. Investeringarna i utbildning i Nigeria har visat sig vara framgångsrika för landets ekonomiska tillväxt, åtminstone i relation till Sierra Leone, som inte har lyckats utveckla utbildningssektorn i samma mån, vilket vi kommer beskriva mer om nedan.

5.2.2 Utbildning och Humankapital, Sierra Leone

Som tidigare nämnt har direktinvesteringar haft betydelse inom kapitalutrustning inom gruv- och telekommunikationssektorerna. Investeringar har även vuxit inom lättare produktion samt inom turismen, vilket tillsammans skapat ett ökat behov av kvalificerad arbetskraft och specifika

kompetenser. Däremot är utbildningsmöjligheterna och kompetensen hos arbetskraften i Sierra Leone otillräcklig för att möta den höjda efterfrågan, vilket leder till att de i hög grad använder sig av utlandsstationerad arbetskraft (UN 2011, s. 21). Av samma anledning som investerare ej lockas till landet, på grund av illegitimitet och korruption, lockas inte heller humankapital till sektorerna där kvalificerad arbetskraft behövs (M'cleod 2018, s. 18). I landet råder alltså brist på efterfrågad arbetskraft, vilket stagnerar den ekonomiska utvecklingen.

Det finns belägg för att satsningar och utveckling av institutioner för högre utbildning världen över driver på ekonomisk utveckling, där det speciellt ger avtryck på tillväxten på grund av ökat humankapital med högre och specialiserad kompetens. Det har möjligheten att öka konkurrenskraften inom många sektorer för staters ekonomi. I Sierra Leone har det däremot varit svårt att genomföra sådana satsningar, på grund av bristfälligt styrda regeringar samt administration inom lärosätena (Jacksson 2015, s. 15). Sedan självständigheten har dock ett flertal initiativ tagits från både nationella och internationella aktörer för att utveckla utbildningsväsendet. En av de största satsningarna skedde 1988 med implementerandet av det medicinska universitetet COHMAS, efter initiativ från parlamentet med stöd från den Nigerianska regeringen och WHO. Detta förväntades bidra till den ekonomiska utvecklingen. Men på grund av de politiska oroligheterna, inbördeskriget och den avtagande ekonomin, blev satsningen inte så lyckosam som förväntat (Jacksson 2015, s. 18). Det ledde till att satsningarna minskade, liksom expanderingen av utbildningsväsendet. Det pågår sedan upplösningen av inbördeskriget ett långsamt arbete för att återuppbygga och satsa på utbildningsväsendet (Landguiden, 2024). Utifrån den endogena tillväxtteorin, kan därför den låga utvecklingen av utbildningsväsendet och utbildning av kvalificerad arbetskraft anses korrelera med lågt humankapital och låg ekonomisk tillväxt, och därför utgöra en förklaringsfaktor.

6.0 Diskussion

Utifrån resultatet kan konstateras att det råder stora skillnader mellan länderna när det gäller framförallt institutioner och utbildningssektorn. Nigeria hade redan innan självständigheten etablerade institutioner, främst kopplade till gas och oljeutvinning. Dessa medförde att utländska investerare ville investera och etablera verksamhet i landet. Sedan fyndigheterna upptäcktes har investeringarna till oljesektorn varit landets drivande inkomstkälla och varit en stor bidragande faktor till den ekonomiska tillväxten. Sierra Leone har å andra sidan redan innan självständigheten präglats av politisk instabilitet, som i sin tur har givit grund för korruption, vilket råder än idag. Sierra Leone har liksom Nigeria god tillgång till naturresurser, i detta fall mineraler som främst utgörs av diamanutvinning. Till skillnad från Nigeria går Sierra Leones naturresurspolitik i enlighet med "resource curse" - teorin. Det utgör ett av landets största inkomstkällor, men på grund av ett outvecklat, informellt ekonomiskt system och koncentrerad resursallokering till mineralutvinningen, bidrar det inte effektivt till den generella ekonomiska utvecklingen. Därför kan konstateras att de institutionella strukturerna kopplade till utvinning av naturresurser verkar spela roll för den ekonomiska utvecklingen, vilket därför utgör en förklaringsfaktor.

Vidare visade resultatet att det även fanns signifikanta skillnader mellan ländernas finansiella infrastruktur. Nigeria etablerade tidigt en utvecklad finansiell sektor i relation till andra postkoloniala länder i Afrika. Banksektorn utvecklades redan efter andra världskriget och i samband med självständigheten 1960 upprättades Afrikas första börsmarknad. Liksom institutionerna i oljeindustrin möjliggjorde de finansiella institutionerna inflöde av utländska direktinvesteringar. Börsen och bankerna underlättade transaktioner och visade att Nigeria var öppen för handel på världsmarknaden. I samband med denna utveckling av den finansiella sektorn ökade alltså landets kreditvärdighet vilket lockade till sig mer utländska investeringar och ökade handeln. I Sierra Leone har å andra sidan den finansiella infrastrukturen förblivit relativt outvecklad sedan självständigheten 1961 och nationsbildandet 1971. En nationell

börsmarknad etablerades inte förrän år 2009. Innan dess fortlöpte utländska direktinvesteringar sedan 1970, men i liten skala och främst från en och samma aktör, vilket inte påverkade den ekonomiska utvecklingen i stor utsträckning. När aktören drog sig ur som investerare lämnade det däremot ett negativt avtryck på kapitalinflödet av utländska direktinvesteringar. I och med implementerandet av den nationella börsmarknaden ökade dock investeringarna från utlandet, och efter ett fåtal FDI-projekt finns det belägg som tyder på att investeringar i landet leder till ekonomisk utveckling inom vissa sektorer. Däremot skapar återigen korruption och misslyckad implementering av legitima statliga institutioner problem för att locka investerare till landet, och ekonomin blir därför fortsatt opåverkad och tillväxten låg. Enligt teorin "ny institutionell ekonomi" utgör denna skillnad inom finansiell infrastruktur att detta kan identifieras som en förklaringsfaktor.

I diskursen om utbildning och humankapital för respektive land kan vi också utläsa hur olika reformer bidragit till ländernas kunskapsackumulation. Den nigerianska regeringen har sedan självständigheten satsat på att etablera lärosäten och universitet för att stärka landets humankapital. Vidare var ett delsyfte för de direktiv och reformer som etablerades i samband med olje- och gasfyndigheterna att utbilda en personalstyrka med relevant kunskap för att kunna utveckla sektorn. Litteraturen om Nigeria bekräftar den endogena tillväxtteorins antagande om att det finns en positiv korrelation med en utbildad befolkning samt högre ekonomisk tillväxt. Däremot ska nämnas att Nigerias utbildningssektor är i starkt behov av teknisk reformering för att uppnå ännu starkare tillväxt om landet ska lyckas med det uppsatta 2030-målet. I relation till Sierra Leone har dock dessa reformer visat sig vara framgångsrika och bidragit till en snabbare ekonomisk tillväxt.

Utbildningsväsendet i Sierra Leone är bristfälligt. Det finns belägg för att satsningar på högre utbildning inom landet ger effekter på ekonomin, men i och med det instabila politiska läget har bristande finansiering hindrat en effektiv utveckling av utbildningsväsendet, och efteråt har det pågått ett långsamt arbete för att återuppbygga det. Bevisen från skillnaderna mellan båda länder

tyder därför på att ett utvecklat utbildningssystem kan anses vara en förklaringsfaktor för ekonomisk tillväxt, vilket även styrks av den endogena tillväxtteorin.

I diskussionen har förklaringsfaktorer identifierats. Nedan presenteras därmed en uppdaterad MSDS tabell där den tidigare kolumnen “förklaringsfaktorer” nu har ersatts med de identifierade förklaringsfaktorerna; institutioner, finansiell infrastruktur, utbildningssystem och humankapital. För vardera land har skillnaderna inom dessa faktorer presenterats, och konstaterat att de kan förklara utfallet av ekonomisk tillväxt.

Nigeria	Sierra Leone
Britisk koloni	Britisk koloni
Land i Västafrika	Land i Västafrika
Självständigt 1960	Självständigt 1961
Mer välfungerande institutioner	Mindre välfungerande institutioner
Väletablerat finansiell infrastruktur	Ej väletablerat finansiell infrastruktur
Mer utvecklat utbildningssystem	Mindre utvecklat utbildningssystem
Större humankapital	Mindre humankapital
Högre ekonomisk tillväxt (BNP/capita)	Mindre ekonomisk tillväxt (BNP/capita)

Tabell 2: Uppdaterad MSDS mellan Nigeria och Sierra Leone.

7.0 Slutsats

Studien har ämnat att besvara frågeställningen “Varför har Nigeria högre ekonomisk tillväxt än Sierra Leone?”. Detta har gjorts utifrån ett “most similar design system” där vi genom en litteraturgranskning har identifierat förklaringsfaktorer. Diskussionen har identifierat institutioner, finansiell infrastruktur, utbildningsväsende samt humankapital som de viktigaste

förklaringsfaktorerna till ländernas olika ekonomiska utveckling. Detta härleds ifrån att Nigeria har en mer utvecklad och fungerande institutionell struktur än Sierra Leone. Dels i termer av finansiella sektorer, dels institutioner som reglerar och effektivt tillgodogör utvinningen av naturresurser. Vidare har investeringar för att stärka humankapitalet varit mer omfattande i Nigeria jämfört med Sierra Leone, vilket har visat vara betydande för den ekonomiska utvecklingen. Därav har ett utvecklat utbildningsväsende i stor mån bidragit till den ekonomiska utvecklingen i Nigeria, medan det outvecklade utbildningsväsendet i Sierra Leone upprätthåller den ekonomiska stagnationen.

8.0 Vidare forskning

Vi anser slutligen att det finns möjligheter att utveckla forskningen på området. För att djupare undersöka vårt resultat och dess validitet skulle det vara relevant att vidare undersöka de mest-liknande variablerna, till exempel vad det faktiskt innebär att vara en brittisk koloni. Eller att undersöka de möjliga förklaringsfaktorer som litteraturen i stort inte fokuserar på. Dessa skulle kunna inkludera till exempel yttre chockers påverkan på den långsiktiga ekonomiska tillväxten, som till exempel ebola epidemin år 2014 eller globala lågkonjunkturer. Vidare, skulle en annan metod kunna fördjupa studien och därför stärka validiteten. Det skulle kunna vara relevant att utföra processpåring genom fallstudier för vardera land, för att se mer djupgående vad som påverkat respektive lands ekonomiska tillväxt.

9.0 Referenslista:

Abdulai, S. Emmanuel. (2019). *Freedom of information Law and Good governance: The curse of corruption in Sierra Leone*. Palgrave Macmillan.

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-83658-0> (Hämtad 14.05.24)

Acemoglu, Daron & Robertson, James A (2012). *Why Nations Fail - The origins of power, prosperity and poverty* New York: Crown Publishers

Acemoglu, Daron (2009) *Introduction to modern economic growth*. New Jersey: Princeton University Press

Beghin, Nathalie (2022). Decoloniality as the Only Pathway to the Right to Development in Latin America. *Development, Society for International Development 2022*

<https://doi.org/10.1057/s41301-022-00349-w>

Bloom, D., Canning, D., Chan, K. (2006). *Higher education and economic development in Africa*. Harvard university.

<https://www.edu-links.org/sites/default/files/media/file/BloomAndCanning.pdf>

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., Towns, A & Wängnerud, L (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 4. Stockholm: Norstedts juridik.

Fasan Rotimi (2020) *Nigerian Universities 'Original Sin' : A Review of Tim Livsey's Nigeria's University Age: Reframing Decolonisation and Development*. Routledge, Taylor and Francis Group

<https://doi.org/10.1080/13696815.2019.1628711>

Harris, J. David. (2014). *Sierra Leone: A political history*. Nytryckt upplaga. Oxford university press.

Hill, J.N.C (2012) *Nigeria since independence - Forever fragile?* Palgrave Macmillan

[DOI 10.1057/9781137292049](https://doi.org/10.1057/9781137292049)

Jackson, A. Emerson. (2015). *Competitiveness in Higher Education Practices in Sierra Leone: a model for sustainable growth*. Avsnitt från avhandlingen “economic insights - trends and challenges” (s. 15-25).

https://www.researchgate.net/publication/299487588_Competitiveness_in_Higher_Education_Practices_in_Sierra_Leone_A_model_for_Sustainable_Growth (Hämtat 15.05.24).

Kohli, Atul (2020) 'Varieties of Colonialism: India and Nigeria', *Imperialism and the Developing World: How Britain and the United States Shaped the Global Periphery* New York, Oxford Academic
<https://doi.org/10.1093/oso/9780190069629.003.0004>

Landguiden. (2024). ui.se. *Sierra leone - Utbildning*.

<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/sierra-leone/utbildning/> (Hämtat 16.05.24)

Lukasiewicz, Mariusz (2022) *Finance, Investment and Decolonisation in Nigeria*. De Gruyter Oldenbourg <https://doi.org/10.1515/zug-2022-0016>

Luke, D. Fashole., Riley, P. Stephen. (1989). *The politics of economic decline in Sierra Leone*. Kapitel från “The Journal of Modern African Studies” (s. 133-141). Cambridge University Press. <https://www.jstor.org/stable/161359>

Manzo, Kate (2014) Do colonialism and slavery belong to the past? I Edkins, Jenny & Zehfuss, Maja (red.) *Global politics: A new introduction*. London: Routledge, Taylor & Francis Group

McEwan, Cheryl (2018) *Postcolonialism, Decoloniality and Development*. Upplaga 2. Taylor & Francis Group
<https://doi.org/10.4324/9781315178363>

M'cleod, Herbert., Ganson, Brian. (2018). *The underlying causes of fragility and instability in Sierra Leone*. Bemyndigad av "The LSE-Oxford commission on state Fragility, Growth and Development". Publicerad av The IGC (International growth center).

https://www.theigc.org/sites/default/files/2018/04/Sierra-Leone-Report_Nov-2018_2.pdf

Mohammed Isa, Ibrahim (2022) *Repositioning Science and Technology Education for Security and National Economic Growth and Development in Nigeria*. Department of Science Education, Kaduna State University <https://doi.org/10.46966/ijae.v3i3.293>

Nung Wong, Pak (2012) *Discerning an African Post-colonial Governance Imbroglia: Colonialism, Underdevelopment and Violent Conflicts in the Democratic Republic of Congo (DRC), Liberia and Sierra Leone*. Department of Applied Social Studies, City University of Hong Kong

[DOI: 10.1163/156921012X629330](https://doi.org/10.1163/156921012X629330)

North, Douglas (1993). *Institutioner, tillväxten och välståndet*. SNS Förlag

Nyangau, Josiah. (2014). *Higher education as an instrument of economic growth in Kenya*. FIRE Forum for International Research in Education. 1(1):7-25. DOI:[10.18275/fire201401011006](https://doi.org/10.18275/fire201401011006)
(Hämtat 16.05.24)

Okpe, Felix (2015) *Economic Development and the Utility of Local Content Legislation in the Oil and Gas Industry: Conflicts and Effects of Nigeria's Local Content Act in the Context of International Investment Law*. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal
<https://ssrn.com/abstract=2769638>

Prince Nathaniel, S., Ayoola Omojolaini, J & Josephine Ezech, C (2020) *Does stock market-based financial development promotes economic growth in emerging markets? New evidence from Nigeria*. Department of Economics, University of Lagos
[doi: 10.5937/sjm15-17704](https://doi.org/10.5937/sjm15-17704)

Shobande, Olatunji A & Asongu, Simplice A. (2021) *Has Knowledge Improved Economic Growth? Evidence from Nigeria and South Africa*. Journal of Public Affairs
<https://ssrn.com/abstract=3927184>

The World Bank (2024). *GDP per capita (current US dollar) - Nigeria*
[GDP per capita \(current US\\$\) - Nigeria | Data \(worldbank.org\)](#) Hämtad 05.05.24

The World Bank (2024). *GDP per capita (current US dollar) - Sierra Leone*
[GDP per capita \(current US\\$\) - Sierra Leone | Data \(worldbank.org\)](#) Hämtad 05.05.24

Toyin. Toyin, Falola., Matthew M, Heaton. (2008). *A history of Nigeria*. Cambridge university press.

The World Bank (2024). data.worldbank.org. *GDP per capita (current US dollar) - Nigeria, Sierra Leone*
[GDP per capita \(current US\\$\) - Nigeria, Sierra Leone | Data \(worldbank.org\)](#) (Hämtad 10.05.24).

UN. United Nations (New York and Geneva 2010). (2010). *Investment policy review Sierra Leone*. https://unctad.org/system/files/official-document/diaepcb200914_en.pdf (Hämtad 14.05.2024).

Voigt, Stefan. (2019). *Institutional economics: an introduction*. Kapitel 5: “The relevance of institutions for growth and development”. Cambridge university press, UK.
<https://doi.org/10.1017/9781108573719>